

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bibliotheca Rhetorum

In quo Causae Forenses, Liber Epistolarum, Liber Fabularum, Et
Oratiunculae

Le Jay, Gabriel François

Ingolstadij, 1726

Liber Epistolarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71049](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71049)

LIBER EPISTO-
LARUM.
PRÆFATIO.

NON est inanis, aut in tenui po-
sita conscribendæ Ars Epistolæ;
ac licet nihil tam passim obvium, tam
frequens in usu, quàm Epistola; nihil
tamen videas plerumque in eo genere
perfectum & absolutum minùs. Imò,
Ars ipsa nocet per se se, dum exquisitiùs
affectatur in eâ re, quam esse nativam
totam oportet. Hæc enim Epistolæ dos
prima. Neque verò aliam ob causam
Nostrates quidam sub medium poste-
rioris sæculi Scriptores vilescere jam
cœperunt, nisi quòd in scribendis Epi-
stolis nativæ simplicitatis contempro-
tes, subtilis ingenii famam curiosiùs au-
cupabantur.

Hic porrò naturæ color & genuina
simplicitas, non tantùm in rebus quæ
scribuntur, sed in ipso etiam stylo ser-

vari debet ; qui non incitatus aut vehemens, aut figurarum distinctus luminibus, ut in oratione, sed lenis, concinnus, ac politus, qualis liberalibus & honestis in colloquijs usurpari solet. Nam cum est illud Epistolæ proprium, & hujus causâ inventa res ipsa, ut certiores faceremus absentes, si quid interveniret fortè, quod eos scire aut nostrâ aut ipsorum interesset ; tum certè non debet illa à mutuo liberalique sermone, qui habetur inter præsentis, longius discrepare.

Epistolarum autem multa genera sunt ; at duo isthæc imprimis, unum familiare & jocosum, alterum severum & grave. Prius inter amicos & familiares adhibetur, à quibus ea vulgò tractantur in Epistolis, quæ lepida & festiva sunt. Posterius in usu est, cum scribitur ad personas alicujus auctoritatis ac dignitatis, quibuscum graviora plerumque ac severiora agitantur. Tamen hæc ipsa gravitas ac severitas temperatur nonnunquam ac remittitur pro varietate argumenti, quod Epistolæ materiam

teriam suppedirat; sic ut jocos etiam patiantur, quæ mittuntur ad viros Principes Litteræ, si modò scurriles non sint, ac mimici. Plenæ sunt apud Horatium urbanis ejusmodi salibus, quas ad Mæcenatem & ad Augustum scribebat, Litteræ. Nec ipse Cicero, cùm scribit ad Cæsarem, & ad viros in Republicâ primarios, liberalibus facetijs abstinet. Sed licentia illa non datur, nisi prudenter sumpta; neque omnium est ita ludere joculariter cum personis, adversus quas reverentia quædam atque observantia semper adhibenda est.

Placebant olim in Epistolâ verborum quædam lautitiæ & officiosæ urbanitates, vel cum fastidio conquistæ; jam delicatior rerum gustus comptiores istas munditias, uti privatis è congressibus, ita è Litteris expulit, nec abuti iis licet nisi parè admodum & sobriè.

Non est prætermittenda Epistolæ non ultima laus, brevitatis; nam quæ prolixior est, fastidio proxima sit, nisi fortè res agitentur ejusmodi, quæ longam disceptationem requirant. Alio-

quin Epistola loquacior aut negligentia, aut nimia festinationis vitium arguit. Hinc ille excusans apud amicum Litterarum suarum prolixitatem, non scitè minùs, quàm verè dicebat, non licuit mihi per tempus esse breviorè,

Denique infinitus sim ego, si varia, de quibus scribitur, argumenta complecti velim: cùm nihil sit rerum omnium, quod Epistola non admittat. Quare satìs habebò indicare hìc certa quaedam capita, ad quæ revocari possunt, quæ Litteris vulgò committuntur. Atque ut varijs de argumentis adiri Tullius possit, tam in Litteris, quàm in Orationibus exarandis dux optimus, contexuimus Indicem, qui familiares Ciceronis Epistolas designabit sub illis capitibus contentas. Quod verò ad nostras Epistolas attinet, non pares numero, multò minùs elegantia & dignitate, quo in genere scriptæ sint, nota singulis præposita declarabit.

LIBER EPISTOLARUM.

RHETOR INITIATUS

Rhetori Candidato post Férias Autumnales adhuc rusticanti.

Objurgatoria.

HEus tu! quæ te segnities moratur, Carissime? Ten' rusticari adhuc otiosum, dum Litterario in Ludo jam fervet sodalium tuorum labor, & in novo palæstræ genere de ingenij, doctrinæque palmâ certatur acriter? Quamquam video, quid tam securum te, tamque confidentem faciat. Parùm scilicet te afficiunt, aut etiam movent, quæ nos mirum in modum excruciant prima Rhetoricæ rudimenta. Nihil putas esse tam arduum, tam plenum salebris, tam intricatum difficultatibus, quod pro ingenij solertiâ ac sagacitate non vincas statim ac superes. Felicem te profectò, qui tot ad rem gerendam feliciter adjumenta nactus es! Infelices nos, quibus par præsidium gratulari non licet! Tamen utinam, uti confidis, ita tibi succedant omnia, neque aliter sentire incipias, cum hîc aderis. Nam si nescis, Amice, peregrino versamur in loco, in quo nemo

L 5 hospes

hospes haberi non possit. Interim miramur non adesse te & curiosis nequicquam oculis absentem vestigamus. Crede mihi, moras abrumpes omnes, & ad urbem citus advola, si sapias. Satis hucufque ludo & oblectamentis datum est; animum ferium indue & avidum laboris. Nam neque nugis, neque socordiae locus hic vacat. Sed quid ego te diutiùs moror? Vale; nihil rescribas nobis, sed veni.

RESPONSIO.

Excusatoria,

A Ccusasti Amicum tuum negligentiae, & plus æquo amantem otij increpasti, quod exactis Autumnalibus feriis rusticari pergendum tu Litterarium Ludum ingressus chartis impallescis. Parce tamen hanc mihi hodie affingere calumniam, quam aliàs fortasse non ita facile depulisses. Nunquam ego abruptissem lubentibus moras omnes, quæ regressum in urbem retardare solent, nisi me timor quispiam subrusticus, quem irridebis haud dubiè, etiamnum retineret. Dicam ingenuè, quod res est; nam cur dissimulare quidquam tecum velim? Vel ipsum Rhetorices illius, quò vocamur, limen religiosum quemdam horrorem ac metum semper incussit. Audivi enim quàm multa narrentur à multis, quæ confidentissimos quosque perterrent. Novum illic aiunt vigere doctrinae genus, novas vivendi leges, novam disciplinae rationem, novos incolas, verbo dicam, nova omnia; sic ut in eo solo nemo non hospes ac peregrinus videri possit. Ego, qui meticulosus naturam meam sum, mirum est, si refugiam illuc accedere? Tu confidentior paulò, ne dicam auda-

audaculum, qui erectâ fronte perfregisti sacros illos aditus. Rescribe, si me amas, quid isthic agatur, & diffidentem amicum, si potes, confirma. Interim dabo singularem operam, ut non veniam, nisi diligenter commendatus. Multos novi, & amicos nactus sum, qui auctoritate ac gratiâ plurimum valent apud eos, qui provinciam istam moderantur. His instructus præfidiis captabo horum hominum benevolentiam, & si quid absentia longior nocuisset, emendabo.

RHETOR IDEM

Amico in urbem reduci post Autumnales Férias.

Jocosa,

ERgo te ruris tui tandem ceperunt fastidia, & è tantis deliciis salvus ad nos & incolumis rediisti? Næ gaudeo propter te plurimum, tibi que mirum in modum gratulor. Nam ut fatear quod res est, tibi ego tot inter illecebras rusticanti timui non mediocriter. Sciebam in hortis illis, quos incolebas, hunc inter alios fructum crescere, qui semel ingressis miram reditûs oblivionem inducit. Nullum verò in vestro comitatu Ulysses noveram, qui aut Loton gustare nollit, aut gustatâ vellet abstinere. Hinc metus diutinæ moræ, celerisque supra spes meas & vota reditûs cumulata lætitia. Eam tu meliùs intelliges, cum ego te veluti ex Asiâ aut ultimis oris reducem amplexabor. Unum habeo monere te in præsentia, meditatus ad nos ut venias, & ad dicendam pro longiore absentia causam egregiè comparatus. Equidem novi te emunctæ naris hominem

nem

nem inter paucos. Tamen non ita pronum est, uti reris, barbato regi imponere. Cæterum si me audies, parces operosius quærere, qui te commendent; neque potiore esse commendationem existimabis, quàm quæ à te ipso profecta sit. Vale. Hæc tuo Davo properanti, & nullam, nec cessasse dicatur, moram admittenti danda fuerunt pauca & inconcinna.

MATER AD MAGISTRUM
FILIOLI,

Cum Puerum Litterarium ad Ludum tardius remitteret.

Commendatitia.

Filiolum nostrum tibi remittimus, Vir clementissime, seriùs fortè quàm par esset; tamen neque Adolescentis negligentia factum illud est; neque nos ipsi in causâ sumus. Nosti quàm pluvia jam diu utamur tempestate, per quam non fuit integrum vel corruptam imbrum vitio tentare viam, vel puerum objicere periculo valetudinis, quam asperior paulò intemperies aëris, tam tenuis illa est, tam propè nulla, facile incommodet. Veniam igitur dabis, ut spero, pia parentum sollicitudini, si spem domûs unicam & gentis totius columen unum sedulò conservatum velint. Cæterum Filioli nomine ultrò pollicebor, fore, ut amissum tempus diligentia brevi compenset ac resarciat. Est enim minimè desidiosa pueri indoles, aut fugitans laboris. Imò nihil ipsi tam melli est, quàm dum in accurandum pensum
totus

totus incumbit. Parco dicere plura illius in gratiam, ne fortè videar filio plusculum indulgens mater. At non tacebo tamen, quod unum ipsius in moribus amavi maximè, memorem tuæ in eum benevolentiae ac gratum imprimis animum. O si adesses, quoties amicum sibi, liberalem ac beneficum in primis Magistrum jactitat! Hanc tu porrò benevolentiae partem, quam puero impertiisti hastenus, ut tueri semper ac præstare velis, etiam atque etiam peto. Pervidisti omnino Adolescentis animum, quem benignitate potiùs, quàm acerbitate regendum putaveris. De reliquo familiam totam sic obligasti, ut cupidissimam, tuique in omnè tempus observantissimam sis habiturus. Vale.

LENTULUS FABIO,

Cùm is invitatus ad Cœnam & pollicitus non venisset.

Objurgatoria.

ERgo promittis ad cœnam, & non venis? Tibi jus dicitur: ad assem impendium reddes, neque id modicum. Paratus erat tibi Capo præpinguis ex Cœnomanensi tractu recens adventus: Pullus geminus educatus sedulò & frumento jam diu fartus; adde & Palumbes duos cum Cuniculo, non urbano illo quidem & domestico, sed rustico & sylvestri. Vinum fileo, quale nec bibitur Rhemis, quadrimum illud sanè, quod neque palatum exsurdet, neque vetustate evanuerit. Glaciem, quanquam æstus præterit, servabam tibi homini, si quis alius est acri & præservido;
hanc

hanc quoque computabis, imò hanc imprimis quæ periit in ferculo. Ad hæc Olivæ Salyæ longâ muriâ conditæ. Quid plura? fructus omnis generis, quos tempestas ferat; etiam cùpediæ, bellaria, dulciaria, si tamen delicias illas confectaris. At tu apud nescio quem Aprum, Perdices, Lepores maluisti. Dabis pœnas, non dico quas. Durè fecisti; nescio an tibi, an mihi; sed tamen & tibi. Quantum lussissemus, risissemus! Potes apparatus cœnare apud multos, nusquam hilariùs, simpliciùs, incautiùs. In summâ expirare; & nisi posthac te alijs potiùs excusaveris, mihi semper excusa. Vale.

MARCUS TULLIUS CICERO

Tito Annio Miloni Massiliæ
exulanti.

*Cùm scriptam, quam pro ipso dixerat,
Orationem ad eum mitteret.*

Ad excusandum.

EXulas ergo vel innocens, Tite Anni; neque fatalem à cervicibus tuis casum arcere potuit tuus ille Tullius, cujus in patrocinio tantum posueras? Infelicem me vel hac meâ, si qua est, dicendi facultate, quæ tibi non profuit! Nam quid me juvet adfuisse quibusdam in causâ capitis, & meritas etiam nonnunquam pœnas depulisse; dum tibi reliquos inter homini amicissimo opitulari non licuit? Tamen accusa effrænem armorum licentiam; accusa Clodianæ factionis auctoritatem; quæ pristinam consuetudinem Fori, & vete-

veterem iudiciorum formam sustulerunt. Quis esse potuit inter armatos satellites & impudentes sicarios vel innocentiae vel Oratoriae facundiae locus? Quam tibi hac in parte non defuerim, fidem faciet isthac Oratio, quae fuit tuam in defensionem comparata. Hanc tu perleges attentè, si me amas, & de meo erga te studio facies conjecturam. Si quem habeo rei Forensis usum, si quam in agendis causis experientiam sum consecutus, equidem profiteri possum; nihil ad propulsandam calumniam excogitari potuisse validius, nisi inimicorum nostrorum furor atque potentia innocentiae & aequitati praevaluissent. Quid restat, Tite Anni, nisi ut, fortuna melior dum venerit, aequo, ut virum fortem decet, animo praesentem feras. Vale.

TITUS ANNIUS MILO

Marco Tullio Ciceroni.

Cum actam pro se ab eo Orationem, scripto exaratam perlegisset.

Satyrica.

CUm vidi perlegique attentius, quam scripsisti pro me Orationem, cujus ad rationum monumenta, ad elegantiam concinnitatemque sermonis, ad ipsam totius operis absolutionem nulla fieri potest accessio, mirabar, Marce Tulli, ut fatear quod res est, vixque ac ne vix quidem mihi persuadebam, Milonem illum, cujus egeras causam tam disertè, versari Massiliae exulem; neque tanto praesidio fretum tristissimam, quam patitur, sortem declinare potuisse. De-
bueram

bueram mehercule tam insignem, tam facundum
 nactus defensorem, vel in causâ malâ ac despera-
 tâ aduersariorum meorum impetus eluisse; in
 tantâ verò causæ meæ bonitate multò minùs vide-
 batur esse quidquam, quod merendum mihi ar-
 bitrarer. Quid esse dicam, Marce Tulli, quòd
 Oratio tam elegans, tam nata ad movendos ani-
 mos, tam idonea ad faciendam fidem, hunc de-
 mum habuerit exitum, ut Massiliam relegarer?
 Etiam juranti non credam, eandem illam esse
 quam dixisti. Non ausim derogare tantum di-
 vine illi Orationi, quam lectitare non possum ad
 fatietatem, quam in oculis fero, quam deosculor
 in singulas horas, tanquam certissimum innocentie
 meæ præsidium. Hanc si, ut est exarata, pronun-
 ciasses; crede mihi, Marce Tulli, tuus ille Milo Massi-
 lienses mulos jam non ederet.

HISPANUS

Fortissimo Barcinonensis urbis Guber-
 natori.

*De ineptis, qui Lutetia spargebantur ru-
 moribus, Urbem esse jam diu deditam,
 dum illa contra Batavorum, Anglo-
 rumque impetus acriùs defenderetur.
 Anno 1706.*

Nuntia & Satyrica.

NAm quid te militesque tuos in defendendâ
 Barcinone frustra maceras, vir fortissime?
 actum agis. Omitte novum illud dignumque
 gente vestrà fidei virtutisque specimen. Nescis
 urbem

urbem hanc vestram expugnatam hinc esse jam diu ab hominibus non paucis, quibus, vel si procul à mœnibus hostes fugerint, non persuaseris tamen, salvam & incolumem Barcinonem posse præstari. Utinam enim verò audiisses, quid illi suis in circulis, aut etiam medijs in compis effutiant circumforanei politici, dum res quaslibet, non tam ex certâ incorruptâque famâ, quàm ex feriatî malè cerebri figmentis metiuntur! Alij captam urbem conclamârunt, antequam ipsa cœpisset obsideri: alij finxere te cum invictis legionibus deseruisse Barcinonem, quo die egressus tu quidem ex propugnaculis hostes aggressus es, & magnam eorum stragem edidisti. Alij ruentibus ex se se dissipatisque per fideles nuncios, qui percrebuerant, rumoribus, tamen in errore pertinaces versantur, nec servari Barcinonem posse defendunt, quia expugnandam illam esse judicant. Quid facias? abundat hæc civitas hominibus minimè malis illis quidem, at meticulosis præter modum, quos adversæ res feriunt multò antè, quàm evenerint; qui, ne desit unquam, quod fovere ipsorum metus possit, nova quotidie timendi argumenta comminiscuntur. Nihil te movebunt, sentio, tam ineptæ, tam ridiculæ otiosorum hominum opiniones. Perges, uti fecisti hætenus, urbem tueri viriliter, & sinceram optimo Principi incorruptamque fidem approbare. Magnam hodie personam sustines, Vir fortissime, & intentos in te unum omnium oculos atque animos rapis. Plausus vicissim exspecta pares animo, constantiæ tuæ pares. Certabunt utrinque Gallia pariter atque Hispania, quibus nomen tuum laudibus prosequantur, & tam egregiæ defensionis memoriam apud posteros commendent.

M

RE-

RESPONSIO

*Gubernatoris Barcinonensis super ineptis
qui sparsi sunt, de Deditioe suâ ru-
moribus.*

Jocosa.

Habemus singulares vestris hominibus gratias
qui nos longioris defensionis curâ liberant,
& esse deinceps periculi securos volumus.
Nam, si quid illis creditur, victi jam sumus, & ho-
stes caprâ Barcinone tandem triumphant. Di-
bene! quòd hostes, qui nos obsident, non sunt
tam creduli, neque adhuc persuadent sibi, quan-
tumvis id velint, se esse victores! Riferunt nostrâ
milites pavidos, qui vos percellunt, metus, & otio-
forum hominum Politicam, ut par est, explere-
runt. Mittantur ad nos, quotquot sunt, qui tam
facilè despondent animos. Tunc fortè timere de-
sinent, cum rerum nostrarum speculatores ac testes
viderint propiùs, quàm strenuè mœnia nostra de-
fendamus. Neque verò tardiùs se venturos ex-
stimant, quàm ut res ipsas suis usurpare oculis
valeant. Spondemus diurnam satis fore obsidi-
moram, suam curiositatem ut expleant, nisi hostes
ipso pœniteat brevi longioris oppugnationis, &
impatientes frigoris ac tempestatis repetere pa-
triam malint, quàm frustra macerare se, ubi nul-
lus pertinaciæ suæ fructus est. Reliquis audent
ego sum, ut securi de nobis in utramque aurem
tranquillè dormiant. Nos interim pugnabimus
fortiter; nec erit in urbe segnitæ locus, donec
pertæsi hostes certa referant in Angliam Bore-
viâque responsa, & laceræ classis reliquias, unum
victor.

victoriae suae monumentum populis ostendent.
Ceterum plausus ac triumphos despiciamus, modò
quid plausu dignum ac triumpho praestiterimus;
hoc beati satis, si, quam habet de nobis univer-
sus orbis expectationem, non tueri modò, sed
superare etiam valeamus.

MARCELLUS LENTULO,
*ut Lepidum Magistratus Candidatum,
suffragio adjuvet.*

Commendatitia.

SI quando, Lentule mi, nunc praecipue cu-
perem esse te in hac urbe, & ut sis, etiam
atque etiam rogo. Opus est mihi voti, la-
boris, solitudinis socio. Petit honores Lepidus
noster, petit cum multis, cum bonis, quos ut glo-
riosum, sic est difficile superare. Pendeo ergo &
exerceor spe, atque afficior metu, & ejusdem
videor muneris, quod ambit, esse Candidatus.
Meretur hanc curam longam mei charitate: est
enim mihi cum illo verus necessitas: meretur &
eximij animi sui dotibus: neque enim novi quem-
quam vel ab indole, vel à modestia vel à probita-
te, vel à prudentia, vel ab eruditione illustrius illo
comparatum. Accedunt multa ipsius in me me-
rita: quibus ex causis exigo, ut venias, & suffra-
gio meo tuum jungas. Permultum interest meam
adesse te mecum, & obire eorum domos, quo-
rum ex arbitrio Lepidi fatum dependet. Ea est
auctoritas tua, ut putem me efficacius tecum
etiam amicos rogaturum. Abrumpe, si qua te re-
tinent. Hoc tempus meum, hoc fides, hoc etiam

M 2

digni-

dignitas postulat. Suscepi Candidatum, & suscepisse me notum est. Ego ambio, ego periclitator. In summâ, si datur Lepido, quod petit, illius honor; si negatur, mea repulsa est. Vale.

A M I C O

Prematurum Filii sui funus dolenti.
 Consolatoria.

Dolorem tuum quis est, qui non approbet, aut qui dolere tecum ultro non velit? Filium requiris extinctum, ante annos, parentum delicias, spem domûs & gentis inclytæ extremum olim, si vixisset, decus futurum. Hunc tu sedulo vel à teneris educaveras, institueras bonas ad artes adolescentem, tuis ipsius informaveras moribus, & natam mentem ad grandia stimulis acrioribus incitâras. At quo demum exitu, quo parentis gaudio, nunquam laudandus satis Adolescentens tam præclara documenta animo imbiberat? quis illo vidit in rebus acutiùs? quis differtuit peritiùs? quis scripsit elegantius? quis ad omne virtutum genus cupidiùs exarsit? Sed quid ego vel istâ commemoratione refrico fortasse nondum obducta bene vulnera, quibus mederi velim? Quanquam hæc ipsa sunt, quæ lenire parentis ægritudinem & possunt & debent. Viget enim verò, & longum vigebit apud omnes gratissima juvenis optimi memoria. Imò non aberit penitus ab hominum consortio, quem multorum laudibus celebrari identidem audies, & tanquam absolutum quoddam ætatis illius primæ exemplar requiri. Hoc in speculum, ne dubita, diligenter intuentur, quos habes superstites filios.
 Illic

Illic perlegent officij sui partes, & fraternæ virtutis æmulatores avidi, quem ereptum tibi desideras, etiam cum fœnore restituent. Hæc te spes interim sustentet, & pias parentis lachrymas abstergat. Vale.

A D A M I C U M.

Raram esse, imò nullam apud homines sinceritatem.

Morosa.

UBi, ubi sumus, Amice? quibuscum vivimus? quò demum fugit sinceritas? quò veritas exulavit? Huccine recidisse res humanas, ut fallacia, præstigiæ, dolus ubique dominantur; neque ullum deinceps sinant esse simplicitati locum? Equidem noveram satis, non esse hominum quorumlibet candorem illum ingenuæ mentis, quem requiro; imò mihi non latebat quosdam esse terrarum tractus tam aversos à verò, ut ne vestigium quidem sinceritatis uspiam reperias. At in istâ cœli purioris plagâ, inter cœtus illos hominum, quorum in vultu natus lepos, in verbis comis urbanitas, in ipsâ vivendi agendique ratione facilitas quædam, expersque fuci candor apparet; hîc, inquam, neminem esse non fucatum, non fallacem, non personatum! quis hoc ferat, amice? quis non expostulet? quis non indignetur? Cedo locum aliquem quò ferar, ubi vivere liceat. Nam hæccine vita est, quam vivimus? vivere hunc putem, hominem qui non habeat, cujus intueri possit animum, qualis revera est? cui verum dicere, à

M 3

quo

quo & audire verum desperet? quem facere rerum suarum participem, quem consulere audeat? Nihil moror, amice: certum est humanæ societati nuncium remittere, valedicere mortaliū consortio. Si bene me novi, via hæc tutior & brevior. Penetrabo recessus nemorum, abdām me solitudinum latebris, inter rupes & feras immorabor; felix fortunatusque, si qua uspīam veteris & extinctæ simplicitatis, ac sinceritatis vestigia nactus sim! Vale.

ADOLESCENS AD PATREM,

Cum iussus scribere de studiorum progressu, nihil haberet boni, quod scriberet.

Ad Excusandum.

ET si nihil habeo scribendum hodie, quod placere admodum possit, Pater colendissime, non dubitavi tamen morem gerere voluntati tuæ, & quod se habeat apud me loco res Litteraria, facere te certiorē. Saltem hunc sperare mihi posse videor fructum obsequij mei, ut, dum fatebor ingenuè quod res est, nihil de solito candore animi remisisse, neque vel in meâ causâ dissimulasse quidquam accusari possim. Itaque non diffitebor apud te, Pater amantissime, minus feliciter, quàm aut sperabam, aut etiam fueram tibi pollicitus, processisse ultimam rei Litterariæ concertationem. Nescio quo malo factum sit fato, ut inferiorem expectatione meâ inter æquales meos

meos locum obtinuerim. Quanquam quis non intelligat ancipites esse armorum casus, atque hanc esse fortem eorum omnium, qui dimicant, ut non æquam semper & faventem fortunam experiantur? Id nõsti tu, Pater, unus omnium optimè, qui totam inter Martis labores ætatem tam laudabiliter contrivisti. Scis quàm vario, quàm parùm certo eventu quotidie configatur; neque vel accusandam continuò Ducis imprudentiam, aut increpandam militum sæcordiam videri, si minùs feliciter certatum sit. Id tamen dictum à me nolim existimes, quasi aut factum excusare penitus, aut omnem infelicis alexæ invidiam declinare voluerim. Unum hoc mihi in hac meâ calamitate relictum commodum esse video, ut novos ad rem bene gerendam stimulos, novam ad assequenda meliora diligentiam atque alacritatem adjiciat. Hac ego spe fretus nullus dubitem polliceri tibi, Pater amantissime, futurum intra breve tempus, ut hodierni nuncij acerbitatem lætior Epistola corrigat ac temperet. Hæc me recreat ac sustentat singulos in dies fiducia, quæ ut tantumdem apud te ponderis habeat, etiam atque etiam peto. Vale.

I D E M E I D E M,

Cùm Primas inter suos obtineret.

Gratulabunda.

Tantò lubentiùs tibi scribendum hodie suscepi, Pater amantissime, quantò difficiliùs, id ipsum nuper ut facerem, adductum fuisse me

M 4

pro-

profiteor. Nihil habet isthæc Epistola nisi lætum, nisi fortunatum, nisi quid gratissimum tibi, quod nunciet. Nam sive æquiores se mihi, quàm aliàs fortuna præstitit, sive diligentia accuratoris percepi fructum aliquem, sive, quod ego lubentius crediderim, singulare placendi tibi desiderium novos addidit ad rem bene gerendam stimulos, Primas tandem aliquando inter condiscipulos meos sum adeptus, & Imperatoris dignitate defungor. Hujus porrò muneris amplitudinem dubito, utrùm tantum faciendam putes, quanti reipsa valeat. Tu qui Legionibus integris tantâ cum laude præfuisi, Pater amantissime, Filium imperitantem sive numerosissimæ ac florentissimæ juventuti eâ cum dignitate pariter ac potestate, ut audientem dicto & imperio obsequentem habeas ut cum placuerit, ducat milites in aciem, conferat manus cum hoste, victorias reportet, laureas ac triumphos mereatur. Hoc ipsum est, quod filio gratulari potes, quod filius tibi ipsi tuus hodie gratulatur; nisi fortè contemnendum crederis, quod filium vel hac ætate jam imperantem habeas. Id porrò non putem ignorare te, quod per temetipsum satis expertus es, nihil esse quod in homine imperante tam commendari soleat, quàm liberalitas ac munificentia. Hæc enim illa virtus est, quæ militum animos conciliat, robur incendit, & ad ardua quæque aggredienda viriliter excitat atque inflammat. Quare ita confidore, ut cum mearum sit partium virtutes cæteras, quæ in Imperante adesse debent, comparare, liberalitatis unius exercendæ facultatem, quam in te uno positam nôsti, suppeditare non gravéris.

Vale.

LAPIS

LAPIS LYDIUS.

Ad explorandam Amicitiam,

seu

F A B I U S

Amisâ Ludo Pecuniâ,

*Ad hominem avarum, qui se amicum
jaçtabat, ut mutuam præstet.*

Jocosa.

Actum erat de me, ne vivam, hominum carissime, & res, opinor, ad restim perè, & ad laqueum reciderat mihi, qui loculos omnes funestissimo alex casu perdideram, nisi tu dolenti miserè ac desperanti homo amicissimus occurrisses. Intellexi statim, ita persuasum habeo, quod jaçtastî mihi tam sæpè, non fucatum te aut personatum, sed verum ac sincerum amicum esse; intellexi, inquam, hoc ipsum, quod me angebat tantum, rem fore tibi gratissimam, qui opportunam testandæ amicitia occasionem nactus esses. Nam unde tandem illustrior amicitia se prodat, quam si, opitulandi amico gratiâ, quoslibet crumenæ sumptus ac ruinas ultrò patiatur? Hic est Lapis veluti Lydius, quo, sicut germanum aurum ab adulterino, sic amicus verus à falso discernitur; & qui tam gravi periculo tentatus se-

M 5

mel

mel nullis avaritiæ malè suadentis rationibus vin-
ci se permiserit, is cæteris in rebus certum se ac
fidelem amicum præstabit. Neque enim in ejus-
modi discrimine omnis generis defunt causæ, qui-
bus egentis amici vel justas preces declines facile,
si nihil præter amici nomen habueris. Difficul-
tas temporum, rei domesticæ penuria, faciendi in
numerosâ familiâ sumptus, & alia bene multa
statim se objiciunt, quibus commodandæ pecu-
niæ honesta quædam necessitas eludatur. A qui-
bus ego sordibus cùm te alienum semper æstimâ-
rim, Carissime, ita facile animum induxi meum,
certum abs te in difficillimis rerum mearum ad-
junctis esse mihi præsidium expectandum. Imò
tam amicum te novi, ut non dubitem, quin ju-
cundius quid tibi ferre amico petenti subsidium,
quàm mihi accipere futurum sit. Vide ergo
quantum mutatus repenti à memetipso fuerim,
statim atque subiit animo de te deque tuâ bene-
volentiam cogitare. Dolebam amissas opes, ludo
malè precabar, miserum me, infelicem, perditum
æstimabam: jam vix ac ne vix quidem lætandum
mihi propter te putem, cui tam egregium grati-
ficandi amico locum vel imprudens paraverim.

R E S P O N S I O.

Satyrica.

O Me felicem, qui persuasisse tibi videar,
quàm sincerum in me, quàm devotum ad
omnia amicum nactus fueris! Næ æquum
censes, mi Fabi; neque revera quidquam est re-
rum omnium, quod malim, quàm ut talem esse
me,

me, qualis re ipsa sum, arbitreris. Id porrò senties multò magis, cùm pecuniam ipsam, quam tantopere efflagitas, immisericorditer abnuam. Equidem intelligo id fieri sine aliquo tuo dolore primùm non posse; at non committam tamen, ut te, tanto tui dispendio, leviore molestiâ liberandum putem. Nam quid agam infelix, si gerendum in eâ re tibi morem arbitrer? Quò non prorumpet insana illa ludendi prurigo, quæ te miserum tenet ac perdit, si, dum compescere illam possum, quod amicum est, eandem missâ pecuniâ irritem & accendam magis? Hunc tu amicum æstimes, non perfidum potiùs ac proditorem, qui furioso cuiquam ensẽ petenti, quo se transverberet, illum indulgens pravè porrigat? Absit hoc à me, optime Fabi, tam malè de te ut merear. Ecce multò melius quodpiam & illustrius amoris erga te mei pignus impertiar, amicum scilicet & salubre, si quod aliud, consilium; ut, dum integrum est, perniciosum illum, qui te jam incessit, ludendi amorem corrigas. Magnum est quiddam vel in principiis præsens huic morbo afferre posse remedium, qui, si creverit semel, vix sanari deinceps, aut etiam mitigari possit. Ego certè, etsi majorem mihi ipsi facio vim, quàm tibi, tamen statui subtrahere viriliter fomenta illa, quibus crudescere malum potest & invalescere. Noli ergo expectare à me ullam pecuniæ partem, quâ funestum nutrias alexæ cacoëthes & insanabile forsitan efficias. Sed ama potiùs auream illam in amico fidem, quæ pravis amici cupiditatibus obsequendum minùs, quàm veris ipsius commodis serviendum duxerit.

Vale.

ARISTO

ARISTO

Pro recuperatâ Valetudine.

Gratulabunda.

Nihil ego jam vereor, Ariste mi, fateri palam
 timorem meum, & tibi ipsi magnitudinem
 periculi, quod tecum adivimus, aperire. At
 utrumque ex difficili morbo recreatus abstulisti:
 tantumque nobis gaudium vix sperata incolumi-
 tas attulit, quantum omnibus dolorem mali gra-
 vitas pepererat. Quanquam gratulare tibi, vel
 quod ad angustias tam graves deveneris. Equi-
 dem eximiam omnium in te observantiam, fidem,
 benevolentiam sanus ac valens expertus eras; at
 singularis pietas ac necessitudo, quâ tibi unum-
 quemque devinxisti, tum maximè patuit, cum
 salus tua maximè periclitaretur. Videbantur sin-
 guli perferentescere, quodcumque affixus ipse lecto-
 sentiebas; & morbi vel ingravescentis vis ac gra-
 vitas, vel ejusdem senescentis remissio amicorum
 in vultu legebatur. Noli igitur mirari, si tam no-
 bis ipsis, quàm tibi restitutum te priori valetudini
 gratulamur; qui unâ tecum visi sumus ex longâ
 ægritudine convalescere. Depulisti momento
 metus nostros, curas, sollicitudines; & hilarita-
 tem quandam singularem injecisti. Nunc vide
 sis, quanto studio valetudini tuæ consulere debeas,
 ex quâ tot hominum valetudo pendeat. Cave ne
 injuriosior nobis ipsis, quàm tibi videâre, si con-
 tentione nimia, & susceptis præter modum labo-
 ribus novum in discrimen salutem adduxeris. A-
 gitur non tua tantum sed Reipublicæ totius inco-
 lumitas;

lunitas; neque peccare quidquam gravius tuam in salutem potes, quin eodem tempore in commune bonum pecces. Vale ergo & vive, si nos vivere & valere volueris.

A M I C O P O E T Æ,

Ut susceptum narrandi res à Gallis præclare posteriore bello gestas consilium exequatur.

Ad Hortandum.

Optimè facis, quòd res à Gallis posteriore bello gestas paras scribere. Nam quæ tam recens, tam copiosa, tam ampla, quæ denique tam poëtica, & quanquam in verissimis rebus, tam fabulosa materia? Dices immissa terris nova flumina, novos pontes fluminibus injectos, occupata castris montiù abrupta, expugnatas arces, subactas provincias, & quæ naturâ, ut vinci possent, non habebant, collectas totius Europæ vires ab unâ gente superatas. Una sed maxima difficultas, quòd hæc æquare dicendo oporteat; arduum quiddam, immensum etiam ingenio tuo, quamvis altissimè assurgat, & amplissimis operibus increseat. Sed nihil est quod arte, studio, labore vinci demum non possit. Proinde jure vatium, invocatis Dijs, & inter Deos, ipso, cujus res, opera, consilia dicturus es, immitte rudentes, pande vela, ac, si quando aliàs, toto ingenio vehere. Cur enim non ego poëticè cum Poëta? Illud jam nunc paciscor: prima quæque, ut absolveris, mitte; imò antequam etiam ab-
solvas,

solvas, sicut erunt recentia, rudia & adhuc similia nascentibus. Equidem potero fortasse scripta tua magis probare ac laudare, quantò illa tardius cautiùsque; sed ipsum te magis amabo, magisque laudabo, quantò celerius & incautiùs miseris. Vale.

ALEXANDER

*Arimazi Petræ Gubernatori salutem, &
cautam in deliberando Prudentiam,*

Suasoria.

ADsum ante urbem tuam cum invicto exercitu, paratus eam ingredi aut victor pacificus, aut durus expugnator. Non ignoras, quales nos simus, & rerum nostrarum fama etiam rupis excelsæ, quam incolis, ad fastigium pervenit. Occupatæ urbes, domitæ provinciæ, subacti populi victorias nostras loquuntur, réque, rebus tuis ut provideas, monent. Nihil est, quod faxeæ & inaccessiblei moli confidas, aut loci naturâ fretus aliquam vincendi celeritati afferre moram speres. Habeo milites, quibus nihil est tam invivium, quod non invadant, nihil tam abruptum, quod non exsuperent, nihil tam inaccessibleum, quod non evolent. Quare vide, quid agas. Statue, num te juvet Alexandri probare clementiam, an hostis vindictam experiri? Responde quamprimum; moras non patior; aut portas urbis reclude, dum loquor, aut me in ipso Petræ jugo, antequam dies crastinus luceat, conspicias. Vale.

ARI-

ARIMAZES ALEXANDRO

*Salutem & maturam ab inutili obsidione
Decessionem.*

Suasoria & Satyrica.

JAm senferam adesse te, & cum universo exercitu ante urbem Petram posuisse castra, cum tua ad nos Epistola perlata est. Atque ut fatear, quod res est, non potui non dolere Regis hactenus invicti fatum, qui rem tam arduam & humanis imperviam viribus suscepisset. Nam quid moliris, infortunate Princeps, aut quò te mala libido gloriæ incautum abripit? Equidem novi, quibus fretus victoriis & quanto fortunæ prioris fastu ad nos perveneris. At, si me audies, non obscurabis hodie rerum à te gestarum famam, neque tam celerem victoriarum cursum ad inaccessible rupem remorabere. Quas intentasti nobis minas fuitiles, sprevimus, ut par erat, neque aliud pertimescimus exitium gravius, quàm quod ignavæ deditiois dedecus afferret. Rupes nostras frustra despicias, nisi fortè milites habes alatos. Unum hoc deerat tibi, quo Petræ ad fastigium evolares. O factum malè, quòd in reliquis fortuna tam prodiga id unum tibi non permiserit! Tamen vel tibi alas provide, vel nullam expecta deditioem. Interim securi & incolumes victoris iras & inclementiam ridebimus. Vale.

AMICO

A M I C O

Expectatâ jam diu prole recens aucto.

Laudativa.

Attigisti tandem optatam votorum tuorum metam, Carissime. Prolem habes, qualem adesse tibi cupiebas. Næ gaudeo tuâ causâ plurimum, & immortales ago Superis gratias, quos tam amicos, tam ultrò indulgentes tibi expertus sis. Fuisset profectò durum quid nimis, si nomen illud, quod accepisti à majoribus, tot rerum domi forisque præclarè gestarum gloriâ nobilitatum unâ tecum interiisset. Provisum est feliciter huic incommodo, unde non leve damnum Respublica tota accepisset. Natus est tibi filius, qui partum decus tueatur. Hæredem habes, non avitæ modò sed & paternæ laudis futurum amulatorem. Felicem te tam beatâ sobole parentem, feliciorum filium, qui parente tali gaudeat! Neque enim, filium olim dum institues, & ad omne virtutum genus grandiorum promovebis, id tibi laboris incumbet, ut conquiras operosius illustra rectè factorum exempla, quæ filio imitanda proponas; habebit in te uno, quem respiciat, & unde sumat exemplum sibi; in te verò filius dum intuebitur, & præclara patris facinora memoriâ repetet; tantò se acriùs stimulari sentiet ad virtutem, quantò majorem ad excitandos animos exempla domestica vim habent, quàm aliena. Quid superest, nisi ut pro pueri incolumitate vota faciamus? Vivat ille! crescat in expectationem rerum

rerum tantarum ! Atque id si Superi nobis annuerint, nihil video, quod vel amicis, vel tibi expetendum sit. Vale.

A M I C O S U O

Ob missum recens editum ab eo Opusculum.

Ad agendas gratias.

Fecisti rem gratissimam, si quam aliàs unquam, Amice; qui opusculum à te nuper in lucem editum pro tuâ humanitate ad me miseris; pro quo dicere non possum, uti reverentio, quantum tibi debeam. Legi illud semel atque iterum, neque retrahabo minùs suaviter, postquam eorum explevero curiositatem, qui libellum verè aureum ambiunt. Quanquam vix exorabo, quæ tua modestia est, ne suspiceris adulari velle me tibi, aut amiciùs sentire de te, tuisque rebus, si meam de libro tuo sententiam interposuero. At non recusabis iudicium multorum hominum, qui eruditi inter paucos & delicati palati apud omnes audiant. Illi sic extulère totius operis gravitatem, elegantiam, concinnitatem, nihil ut ad cumulatum ex omni parte absolute accedere posse arbitrentur. Verùm non est illud novum atque insolens, quòd à te tam eximium opus exierit, qui nihil nisi perfectum ingenio & elaboratum industriâ edere soleas. Perge, uti fecisti hactenus, promovere ram feliciter illam indolem, quam peculiari Super-

N rum

rum munere ad Litteras nactus es. Ditescat operibus tuis Litteraria Respublica, & habeat in te semper magnum exemplum, quod politionis doctrinæ amantibus proponere ad imitandum possit. Hoc debent cæteris documentum, quos meliori, ut sic loquar, luto natura finxit, ut omnibus exemplo præluceant. Ego interim cum habeo tibi gratias amplissimas, tum providebo diligenter, ut ij, quorum est de præstantissimis operibus Litterariam Rempublicam admonere, opusculum illud non prætereant silentio, neque meritâ commendatione carere patiantur. Vale.

UXOR THOMÆ MORI

Ad Conjugem pro Religione Catholicâ in carcere detentam, & pro eadem subeunda mortis proximum.

Deprecabunda.

ERgo perstabis usque in sententiâ tuâ pertinax, Conjux amantissime, nec obstinatum moriendi animum exues? Nihil te piæ conjugis lachrymæ, nihil toties iteratæ preces inflectent? Heu! quæ te tanta libido mortis incescit, ut vitam oderis; & quod in vitâ tibi debuit esse carissimum, ultrò volensque abjicias? Nam cur in pervicem ruis, dum tuæ salutis arbiter, servare te incolumem potes? an tanti est, aut operæ tam difficilis illud, quod à te petitur, ut hoc redemptam vitam non putes? obsequere tantum Regis imperio, & obliviscere tantisper austeræ illius virtutis,

tis, cujus te custodem frustra rigidumque satellitem ostentas. Quid enim promotes, dum violentæ cupiditati frænum injicis, & sana consilia non audientem revocare ad officium pertentas? Nescis posse omnia Reges, quæ volunt, nec facile deterreri eos à volendo, quod libido semel persuasit? Sine illum suis vivere legibus, qui leges æquitatis non audit. Cur te alieno exitio implicas? cur amicos tuos, affines, liberos, conjugem tecum in ruinam abripis? Nam quod erit nobis te sublato perfugium? cui desolatam familiam relinquis? Quid agam tibi superstes? Fallosor; nec superstitem fore me tibi arbitreris. Unum idemque fatum nos involvet. Te sequar, quocumque iveris. Non me terret mors ipsa, nec ullum moris genus me timidam facit. Aut igitur tecum mori me jube, aut me vivere si voles, fac ut saluti tuæ quamprimum consulas.

MARCELLUS LENTULO

Adversis rebus Laboranti.

Consolatoria.

Non est, mi Lentule, ut reris, magnis viris amica semper fortuna. Imò ea est plerumque illius inconsiderantia atque cæcitas, ut, dum probatissimos & omni laude cumularos viros deprimit, homines nullius nominis evehæ atque extollat. Id verò, si miseris omnibus, tibi certè fortis acerbiter expostulanti singulari debet esse solatio. Cùm enim ærumnosum te & infelicem fatentur omnes, tum nemo est, qui egre-

N a gias

gias animi tui dotes palàm non prædicet, constanterque defendat, nullum unquam extitisse, in quem iniquius, quàm in te, fortuna peccaverit. Hanc ergo, quam concitasti opinionem tui, vide, ut tueri ac sustinere possis. Debes omnibus exemplum illius constantiæ, quam in utràque fortuna exhibendam toties ipse pronunciasti. Noli tamen abjicere spem omnem fortunæ melioris. Ut est illa cæca, ita & naturâ suâ levis; quo fit, ut, quàm temerè descivit à quibusdam, tam facilè ad eosdem revolet.

FILIUS ADOLESCENS
P A T R I,

Ut agere Personam in Theatro sibi liceat.

Petitoria.

Q Uod commendasti mihi sæpiùs, ut singularem in dicendo leporem ac gratiam concesser assequi, id ego, Pater amantissime, non cesso frequenti usurpare memoriâ, &, quæcumque se offerunt id perficiendi, quod cupis, occasiones diligenter aucupari. Verùm inter cætera, quæ juvare adolescentem possunt, & in perfectâ dicendi facultate fructus uberes meditantem promovere; nihil vidi hæctenus, quod plus animi simul ac roboris afferret, quàm ea, quæ in exhibendis Tragædiis adhiberi quotannis solet, exercitatio. Equidem nôvi rem esse arduam ac difficilem, personam tam solenni in Theatro sustinere. Tamen nisi me fallunt ij, quorum eq-

de meâ qualicumque ad eam rem facultate ferre
 iudicium; ac nisi de me ipso, quid sentiam apud
 parentem amantissimum deponere dubitem; non
 postremas fortè in agendâ personâ etiam prima-
 riâ partes ferre possim. Est mihi non inuenta
 quam laudâsti ipse, corporis conformatio, non
 inelegans incessus, actio satîs liberalis. Acce-
 dunt latera firma, canora vox & distincta, quæ
 capacem aulam impleat. Adjecit, ut fatear quod
 res est, incitamentum non leve illa, quam sibi
 annis posterioribus sodales mei pepererunt, in
 hac palæstrâ nominis commendatio. Incendit
 etiam desiderium, quod audio omnium rumo-
 ribus jactari, Tragœdiam fore hoc anno bellissi-
 mam. Virum nôsti, Pater, qui solennes ludos edi-
 turus est, proh! qualis & quantus! quàm læta
 sub tali magistro uberrimi fructûs spes affulget.
 ô si filio carissimo indultum id velis! ô si hanc
 facias bonus, quam peto, exercitationis copiam!
 nullus ego dubitem, ita me affectum sentio,
 quin me non declamationis modò, sed etiam
 eruditionis donatum Laureâ sis amplexurus. De-
 terrebunt fortè quipiam, quominùs id annuas, &
 difficultatem temporum causabuntur. At quan-
 tula impensa est, hanc si cumulata patris lætitia
 compenset! Hoc providere meum est, Pater,
 ne te pœniteat comptem me votorum effecisse.
 Vale.

RESPONSIO PATRIS.

Lætor ego plurimùm, Fili carissime, qui te
 nactus sim paternarum præceptionum tam
 memorem. Memini sanè commendatum
 tibi à me diligenter, cum te Musarum in discipli-

N 3

nam

nam educandum traderem, ut leporem in dicendo, quàm posses venustissimum, consecraret. Nihil me facti pœnitet, imò studium in eâ re tum non cessabo, quantum in me erit, vehementer incitare. Neque verò me fugit valere ad eam rem plurimùm frequentem in dicendo exercitationem, & inter reliquas, illam vulgò commendari, quæ in Tragœdiis adhiberi solet. Videbor tibi fortasse plus æquo timidus pater, & contra parentum indolem de filio non satis commodè augurantem accusabis, si te audacem plusculum, & de viribus tuis præsumentem confidentiùs arguerim. Magnum quiddam est, Fili, quod vereor factis ut intellexeris, coram tam celebri cœtu personam tueri regiam, & confertam ex omni genere hominum multitudinem tenere dicendo posse. Ipse quantumvis bella sit actio, quæ exhibetur, nam facile tibi assentior dum scribis fore illam bellissimam; quantumvis, inquam, actio illa bella futura sit, parùm interest, mihi crede, nisi par in Actoribus venustas respondeat. Habes equidem in sociis, qui posteriore anno suas in eodem loco egere partes, magnum exemplum pariter & incitamentum; at quò feliciores exitus habuere, eò vereor magis, ut ad tantam laudem pervenias. Tamen vincis & expugnas patrem, Fili carissime, dum spem obtinendi in Theatro præmii non levem moves. Id ego tantò lubentiùs adducar, ut credam, quòd scio in te uno esse positum, nec parvum iri à te laboribus, ut hoc amantissimo patri solatiolum impertias. Quare bono esto animo, hoc si feceris, ut videris polliceri, nulla in me mora est, quin Actorum in album, tuum nomen, cum voles, referatur. Neque tu verò impensis metue, vel sumptibus; liberalem patrem habes, tuisque commodis & oblectamentis cupidissimè servientem.

FILIUS

FILIUS PARENTI

Ut emuncta Crumene jacturam resarciat.

Queribunda cum Deprecatione.

Rem mihi funestissimam, tibi que ipsi, Pater amantissime, nisi mederi posses, luctuosissimam! Fures pessimi, quod erat in loculis cumque, nequiter surripuerunt. Diverterat, ut fit hoc tempore, celebres ad nundinas tuus Pamphilus; atque inter eundem spectandis histrionum nugis dum otiosius inhiat, nam quid ego imprudentiam ipse meam dissimulem? Ecce positum reconditiore in perâ numatum bene marsupium misero furtim subtrahitur. Equidem sensi prædonis manum, furem in clamavi, astantium turbam commovi: at seriùs. Jam aufugerat latro pessimus meis beatus numulis. Nullâ mēne tam amplâ in urbe restim esse, quæ genus istud hominum improbissimum conficiat? Ex illo, Pater, nulla fluunt pauperculo poëtæ carmina; Musas ferreas, æreum Apollinem experior. Est enim, si nescis, gens illa Numinum, quam colimus, difficilis, morosa, & rebus suis, suprâ quàm dici potest, attenta: ac nî qua dolosi numi spes refulserit, oleum è saxo potiùs, quam Pegaseum ab ipsis melos extuderis. Jam si velis, Pater, revocare spatium præteriti temporis, & memoriam pueritiæ recordari ultimam, nôsti, quàm ineptam & elinguem personam agat adolescens, cui nihil est in loculis. Ego certè malim enseni militi, medico succos ac pharmaca, causidico lites, mihi ipsi

libros ac calamos eripias, quàm numulos, valentissimum, si quod est aliud studiorum administriculum. In his rerum mearum angustiis tuum est, parentum optime, aliquo Pamphilum tuum recreare solatio. Tu quereffis & dolori facies modum aliquem, cùm voles. At si quid filio bonus indulseris, beneficio sic utar tuo, ut me ceteris in rebus, quod tu merito tuo postulas, & ego præstare debeo, habiturus sis ad omnes voluntates tuas paratissimum.

RESPONSIO PATRIS.

Joculatoria & Satyrica.

ERgône verum est, quod scribis, Fili amarissime? Quid? subrepta tibi crumena est? nihil fingis? nihil dissimulas? Equidem ego vix adduci possum, illud ut credam, aut eam tibi facere injuriam velim; tibi inquam, puero, quem novi tam emunctæ naris. Saltem non vit furum ille pessimus, qui tali te affecit contumeliâ; facinus vindicâsti fortiter? Id enim suspicor, tametsi videris illud subtricare. Nam cur subsidium restis imploret, aut eâ velit uti ad conficiendum latronem improbum, cui lethifer ensis hæreat ad latus? Unum est saltem, quod in hac qualicumque calamitate tuâ gratuleris tibi. Nihil erit deinceps, quod metuas ab ejusmodi sycophantis. Poteris magno tuo commodo atque etiam otio curiosos oculos pascere, & pidas histrionum omnis generis nugas spectare a symbolus. Vide tu autem, ut, quam Musarum & Apollinis nomini labem inuris, eam ablergas

gas quamprimùm, & malè jam cohærentem gratiam revincias sedulò ac consuas. Non sunt illi, ut reris, tam avara Numina, aut suis rebus tam attenta. Imò senties, quanto libentiùs suas illis opes largiantur, quòrum animus vacat eâ sollicitudine, quam divitiæ pariunt. Utinam ego, Fili amantissime, tam ingeniosus olim atque industrius extitissem, quàm esse te revera mihi gratulor. Quàm facilè caruissem illis adminiculis, quibus puerorum vulgus indiget! Valeant illi, qui, nisi numulis abundant, oblectare animum vix nòrunt. Tibi tam faceto naturâ tuâ, tam hilari, tam callido, quid deesse possit, quod in te uno non habeas? Cæterùm amo in te plurimùm studium illud, quod præ te fers, implendi diligenter singulas officii tui partes, neque te laudare satis possum, quem tam obsequentem, tam docilem, tam cereum experior. At sentirem de te parùm honorificè, nisi te unius gloriæ desiderio ad optima quæque inflammatum arbitrarer. Fruere ergo laude illâ, & in patris benevolentia conquiesce.

FILIUS PARENTI
AMANTISSIMO.

Calendis Januariis recurrentibus.

Officiosa.

Est hæc recepta jam diù laudabilis ubique consuetudo, ut redeuntibus anni cujusque primordiis liberi fausta omnia Parentibus apprecentur. Hunc ego morem ita teneo,

N S

Pates

Pater colendissime, ut non tam ille me, quam singularis quædam in parentem amantissimum pietas atque observantia officii mei admoneat. Sentio enimverò multò meliùs, quam eloqui possim, quantum tibi debeam pro liberali illâ, quam tam sedulò mihi provides, educatione; & quò sit major annorum accessio, eò majus intelligo requiri à me grati ac memoris animi monumentum. Tamen quid ego tibi pro tuâ charitate voveam ac precer, Pater amantissime? Neque enim aut novas opes aut honores novos animus est tibi postulare; erit hic Superis labor, ea sollicitudo, ne sua probitati virtutique præmia defuerint; & quem tot suis ad hoc usque tempus muneribus cumulârunt, in eodem deinceps magis ac magis exornando beneficia tuebuntur sua, & perpetuitatem adjicient. Est aliquid aliud, mi Pater; quod esse tibi noverim antiquius, & quod in aliquâ filii tui facultate positum videri possit. Scio quantopere desideres, quod & ipse significasti mihi non semel, promoveri in me feliciter institutionem bonam, quam impertis, & piam, quam pro me geris, solitudinem suo fructu non carere. Miserum me! nisi hac saltem parte conspirare tecum videar, enitârque viriliter, ne te impensè olim in educando filio laboris & amoris pœniteat. Ita spondeo, mi Pater; neque perfidum vereor dicere Sacramentum. Quantum erit in me facultatis & industriæ, sic apponam lucro, sic insistam vestigiis, quæ contrivisti ipse tantâ cum laude, ut, cum ætas creverit, non ita degener à paternâ virtute videri possim. Vale.

M A T R I

Filioli sui plus aequo Amanti.

Objurgatoria.

Video equidem quàm importunus ego, quàm molestus censor habendus sim, qui amorem illum, quo filiolum, non tam complecteris, quàm perdis, non verear insimulare: Tamen vel si defugere non possim periculum offensionis tuæ, dicam ingenuè, quod sentio, & damno etiam meo, sinceritatis cultor, quàm adulator turpis malim videri. Plaudis nimirum tibi, cum blandiris puero, cum figis oscula, cum feroculum etiam plerumque foves in sinu. At, si nescis, catulos suos dum suavius osculatur Simia, dum stringit arctius, eosdem imprudens ac stulta nimium enecat. Tu quid facis aliud, dum Pamphilo tuo per fas ac nefas indulges impensius, nisi adolescentem miserum Simiarum more perdis atque exterminas. O si videres, quanquam videres id fatis, nisi te amor præpoiterus obscæret. O si videres, inquam, qualis è complexibus tuis excedat! quem demum ex illâ disciplinâ tuâ fructum reportet! ut otiosus totus ac deses! ut fugitans laboris, ut fastidiosus Literarum, ut eruditionis bonæ osor perünax, ut asper monitoribus, ut increpationis impatiens, ut plenus sui, ut insolenter arrogans! Nam quem ille vel audiat, vel sequatur, vel metuat, dum matris in umbrâ, tanquam præsidio munitus inexpugnabili, magistrorum consilia, ammonitiones, minas despicit? Neque tu verò aut nullas aut etiam seras mollioris indulgentiæ

. pæ-

pœnas dabis, cùm factus ille in omni vitæ parte licentior & ad quælibet Reipublicæ munia ineptissimus, acceptam à Majoribus gloriam non modò non tuebitur, sed ignaviâ turpi, fœcundiâ, libidine dedecorabit. Tum intelliges, quàm perniciosus fuerit amor ille, qui tibi jam illudit, tum mœderi malo voles, quod medelam nullam admittet. Monebis ipsa vicissim, adolescentem argues, indolem pravam, vitia incusabis; excitare tentabis ad magna quæque torpentem ac senescentem animum; contumacem, perditum, consilii boni contemptorem corripies nimirum, & intentatis etiam minis, percellere ac revocare ad meliorem frugem conaberis. At frustra; neque bene monentem audiet, neque graviora minitantes reverebitur. Hic erit fructus amoris illius tui, hoc mollioris indulgentiæ solatium feres. Desine ergo illecebrarum hujusmodi: reprime viriliter & intra legitimos fines contine præposteros exitialis benevolentiae impetus. Habes aliud, unde maternus amor se prodat, nec incurrat tamen pœnitendi periculum. Provide filiolo illi tuo, quem amas, institutionem bonam, nullis parce sumptibus, ut peritos pariter atque incorruptos moderatores sufficias; studium laboris, doctrinæ desiderium, bonarum artium æmulationem quoquo pretio teneris animis ingenera; occurre diligenter nascentibus & erumpentibus primùm vitiis; castiga prudenter fœcundiam, malorum omnium fontem teterrimum. Denique eâ te lege tantùm amicam aut etiam blandientem, si voles, sentiat, ut singulis officiorum suorum partibus sedulò ac constanter defungatur. Vale.

AMI.

A M I C O

Quem iniquus rumor sparserat ex gravi morbo fuisse extinctum.

Officiosa & Gratulabunda.

Vivis, Amice, neque verus ille rumor est, qui te extinctum referebat? O rem lætam! ô me præter exspectationem omnem felicem ac fortunatum! Equidem fatebor quod verum est, Charissime; nunquam ego sensi melius, quantopere te diligerem, quàm cum funestum ad me nuntium delatum est, unde intelligebam te mihi carendum esse in perpetuum. Nam quasi latuisset mihi ad hunc usque diem, quod tamen probè noveram jam diu, esse in te fidem egregiam, eximiam charitatem, indolem suavissimam, & cætera omnia, quæ dulcissimæ necessitudinis vincula sunt; tu visus mihi de integro amicus tam comis, tam fidus, tam obsequens, numeris omnibus tam absolutus, ut sine te vivere me posse desperarem. Hinc æstima, si potes, quantus ex eo die mæror animum incesserit! ut me tæderet ulterioris vitæ, quam jucundissimo destitutam solatio arbitrabar! ut mihi dies noctesque obversabâre menti, & novum usque ægerrimi doloris momentum afferebas! Sed quid ego hæc? aut quid in re tam luctuosâ diutiùs immoror, ubi tam ampla lætandi sèges occurrit? Tamen ignosces pro tuâ humanitate. Videor enim mihi unus eorum de munero, qui periculosum passi naufragium, & amicum tandem portum ingressi tantò suavità retractant periculû

riculû

riculi memoriam, quando gravius discrimen incurrere. Ceterum cave deinceps, valetudinem ut cures tuam diligentius, quam fecisti; ac si te tua ipsius salus tam parum commovebit, cogita, etiam atque etiam precor, hoc esse amici tui fatum, ut ab incolumitate tuâ sua ipsius salus dependeat.

A M I C O

Rebus prosperis plus æquo superbienti.

Ad Commonendum.

Morosus ego præter modum fortasse tibi, mi Theophile, aut etiam lætioris fortunæ, quâ frueris, invidus quibusdam videar, qui intempestivis admonitionibus tua inturbare gaudia sustineam. Absit hoc à me! Nemo hominum est, mihi crede, quantum est, qui vivunt, qui res tibi secundas cupidius velit, aut easdem tibi lubentius gratuletur. Esto; per me licet, fruire bonis illis, quæ tibi Superi liberalius indulserunt; gaude etiam lætâ illâ sorte, quam iisdem faventibus adeptus es. Gaudebo tecum pariter, & illa bona tibi ut propria faciant, ultrò precabor. Tamen non cessabo monere te diligenter, ut insolentiore lætitiâ abstinereas. Hoc relinque pusillis, siquæ non satis compositibus animis, ut rerum ex voto fluentium copiâ superbius efferantur, neque ullum fortunæ ridentis ad aspectum servare modum possint. Postulat invictæ mentis constantia, ut non minus casus inter prosperos, quàm inter adversos re-

Cum

Etum animi tueri sustineat. Quod nisi valeat assequi, quibus se demum periculis, fortuna filius, quisquis erit, objiciet! Est enim hæc, ut satis nosti, Numinis illius indoles, ut mutabilitate maximè gaudeat, & superbos etiam triumphos tristissimis vertere funeribus delectetur. Hanc verò reflantis fati sævitiam tantò gravio-rem sentire quis solet, quantò suavius blandien- tis illecebras degustârit. Tum verò lætitiæ suc- cedit dolor, & immoderatos risus amari fletus occupant. Vide ergo, mi Theophile, ne quid rebus in prosperis admittas, cujus in adversis te pœniteat. Ita porro, si me audias, fortunam feres tuam, ut si, pro mobilitate, quâ viget, à te recesserit, eâ faciliè carere possis. Vale.

DEMOSTHENI

*Qui ex acie cùm fugeret & adhesisset
Rubo inter fugiendum, disertam ad
Rubum ipsum, quem hostem crederet,
Orationem habuerat.*

Jocularis & Satyrica.

Quibus ego te verbis prosequar, Amice mi? quâ gestientis animi significatione, gratulabor tibi periculi magnitudinem, quod sospes & incolumis evasisti? Fatere nunc demum gravissimos esse bellorum casus, quibus ferendis virtus quantumvis heroica vix ac ne vix quidem sufficiat. Quanquam accusare satis non possum
hostis

hostis illius vel temeritatem vel impolitiam, qui te sic occupavit incautum, & quem aggredi per-
 timuisset à fronte, fugientis tergori laqueos te-
 tenderit. Non nôrat ille profectò, qualis vir
 fores; quem si contigisset talem suspicari, reve-
 rendum sibi potius, quàm laceffendum Adver-
 sarium censuisset. Ut enim feritatis oblitus suus
 est, cum sensit, quicum sibi res incidisset! ut
 auditâ Demosthenis voce ab inferendâ contu-
 meliâ statim abstinuit; ut horridus totus & exer-
 tis metuendus aculeis refedit ultrò, placatusque
 tibi est! tantùm ad mitigandam hostis rigidi-
 speritatem tua valuit facundia! Nihil est dein-
 ceptus, Amice, quòd ullas armorum vices peri-
 mescas, aut fugiendum tibi putes ex acie, cum
 deficiet animus & mortis metus ingruet. Habes
 in eloquentiâ tuâ certissimum adversus quum-
 cumque Martis aleam præfidium. Quis erit ho-
 stis tam ferus, tam barbarus, tam avidus carnis
 & sanguinis, qui resistat tibi, quem non exar-
 mes, postquam rigidum, asperum, humanitatis
 omnis expertem Rubum vicisti, superasti? Fel-
 ces porrò & fortunatae nimium Athenæ, quæ te
 alumno gaudeant! securas esse jam illas volo,
 quid consilii Philippus capiat, quid machinetur,
 quid paret, dum te sospitem salvumque Athe-
 niensis populus sibi gratulabitur. Habebit ille
 propugnaculum, cui tanquam infelici scopulo
 virtus hostis allisa succumbat. Tu verò lætam
 in urbem quamprimùm advola, frueri votis o-
 mnium, & gravissimâ reductus tui expectatione.
 Jam prævit dudum victoriæ tuæ fama, & om-
 nium animos suavissimâ cogitatione devinxit.
 Plausus excipe, quos meritus es, & qui paratus
 virtuti tuæ, triumphum præstolare. Vale.

ADO.

ADOLESCENS NOBILIS
PATRI,

*Ut patiatur se abjecto Litterarum studio
ad Bellum proficisci.*

Ad Deprecandum.

Quod jubes, Pater amantissime, ultrò ac volens exequor; chartis impallesco totus; ac licet exiguo admodum fructu, aut etiam nullo; hoc mihi est ad solatium satis, quòd me audientem dicto, & ad quoslibet nutus tuos obsequentem habes. At si penitissimos animi mei recessus, cum eâ, quâ par est, observantiâ, amantissimo Patri recludere liceat, nihil ego dubitem confiteri, quantò lubentiùs, abjecto Litterarum studio, militaris disciplinæ labores amplecterer. Nam quid diutiùs hîc moror, & primævum Juventutis florem ac vigorem frustra contero in his studiis pertractandis, quæ summum pariunt nullo cum emolumento fastidium, quibus & ineptam prorsus indolem experior. Quantò meliùs ac feliciùs tractarem arma, Pater! Ah! nisi me voluntatis tuæ ratio, cujus imperium & verebor semper & amabo, intra Gymnasii septa retineret, dudum me grandiozem jam natu inter puerorum greges & Myrmidonum catervas otiosi turpiter piguisset: jam erupissem è latebris, & ad arma convolâssem, quorum desiderium, & amorem nihil est hîc penitus, quod nò acuat & accendat. Nam quoties permixtos Achivis Troas lectito, utinam, tacitus ego mecum medias inter Batavorum ac Germanorum acies ita-

O

rem,

rem armatus ! quas non hostium frages ederem ! Si decertantes video commilitones de ingenii laureâ, continuò increpitans moras exclaimo, quantò nobiliores in campo Martio laurea demeterem ! Cùm edita passim à veteribus Romanis fortitudinis exempla narrantur, tum animo subeunt illustria Majorum nostrorum, tuâque ipsius, Pater amantissime, facinora, quorum æmulator esse, si per te liceat, quamprimùm velim. Hoc patere, amabo, Pater, hoc indulge charissimo filio, virtutis tuæ testis ac specularor esse, dum bella fervent, ut possim. Nihil te hanc mihi fecisse copiam pigeat, nec si bene me novi, degenerem ab avitâ virtute filium videbis. Vale.

RESPONSIO PATRIS.

Ad Commonendum.

Equidem, Fili amantissime, laudare satis non possum, quam præ te fers placendi nihil & obsequendi voluntatem. Est hoc indolis illius, quam suavissimam nactus es, hic fructus est Institutionis bonæ, quam dedi, quem uberrimum extitisse, mihi vehementer gratulor. At num ego tibi videbor fortè durior pater, si, quod à me postulas tam enixè, item & tam modestè, infectum velim ? Sic est tamen, Fili amantissime : non probatur Patri quod petis, neque me si amas, quod decurris Litterarum studium abrumpes. Atenim ingenio non vales, & in Litteris parùm proficis : modestum te sanè plus æquo, & abjectiùs, quàm par est, de te ipso sentien-

rientem ! Absit, Fili amantissime, ut tam inju-
 rius ego tibi sim, quam tu tibi ipse es. Aliud
 dedisti nobis & ingenii & profectus tui monimen-
 tum. Ten' ignorares ipse, an me parum per-
 spicacem aestimasti, qui excusanti tibi aut ingenii,
 aut eruditionis tenuitatem assentiâr, dum idip-
 sum, quod affirmas, tua ipsius Epistola inficiatur
 penitus ac confutat? Nam quid Epistolâ illâ aut
 elegantius scriptum ac polius, aut disertè ma-
 gis ac latinè exaratum? Pudet te inter Puerorum
 greges ac Myrmidonum catervas versari? Hoc
 ipsum, quod quereris, tibi laudi vertet, si vo-
 les. Age; ita te compara ad capeffendas libe-
 rales disciplinas, ut non invitus ac reluctans, sed
 ultrò ac volens ad studium incumbas; & quod
 illi præstare solent moderatorum metu, eo tu
 rationis unius momenti impulsus defungi videar-
 is. Hæc te ratio, mihi crede, puerorum vul-
 go eximet, & quanquam vix dum excessisti pue-
 ritia terminos, maturi ante annos viri laudem
 occupabis. Restat ut præfervidæ, quâ flagras
 gloriae cupiditati frænos injiciam; non quòd im-
 probem illam, quam significas, dignam natali-
 bus, dignam Majoribus tuis æmulationem. At
 suum erit aliquando colligendæ in campo Mar-
 tino laureæ tempus; noli interim Apollineas de-
 dignari palmas, quas & Majores illi tui, quorum
 te sedulum imitatore exhibes, in eruditionis
 ingeniique palæstrâ messuerunt. Quare, si quid
 Patri bene monenti credis, perge ut cœpisti, &
 dum te Litterario in ludo non tam infeliciter
 exerces, Patris amantissimi benevolentiam pro-
 merere.

AMICO

*Ad Aquas Borbonias Valetudinis gratiâ
profecto.*

Officiosa.

UT vales, Amice? an attigisti feliciter be-
tum ac salubrem portum, quò contende-
bas? Nihilne fatigatus ex itinere longio-
ri, tempestate præsertim tam pluviam, tam incom-
modam? Ego certè dolui non semel tuam causam,
quòd ad cæteras viarum molestias tempus hy-
berno simile accederet. Cavebis autem, si nos
amas, ne ad potandum venias prius, quàm col-
legeris te te, & haustam è difficili longaque pe-
regrinatione defatigationem interjectam tantisper
quiete recreaveris. Sed unum est præterea,
quod te sedulò moneam, absque quo foret, ut
Borbonium fontem, quantus quantus est, frustra
exhaurias. Hoc scilicet provide diligenter, ut
curas omnes, multò magis animi sollicitudines
deponas. Hæc est aquarum illarum, quibus in-
dulgere cogitas, indoles, nullam ut anxietatem
aut tædium societatis in partem admittant. Esto
igitur totus in exhilarandam mentem & in curandam
singulariter cuticulam. Habebis illic multos, mihi
crede, festivioris lætitiæ socios, quos Borbonium
in pagum eo convenisse consilio deprehendes.
non tam ut compotores essent aquarum, quàm
ut suavissimo beatiorum hominum consortio
fruerentur. His tu utere ad levanda remedia-
rum fastidia; cum illis ride, jocare, lude, neque
te pigeat, positam tantisper gravitate, etiam in lo-
co desipere. Hoc tibi, hoc amicis, hoc vale-
tudini

tudini tuæ debes, unde tanta ad Rempublicam totam utilitas pertinet. O si, epotis largiter aquis illis salubribus, redire ad nos possis valentior, quàm profectus es! ô si fons Borbonius, infirmitatis quidquid est, auferre penitus ac depurgare valeat! næ illum ego ipsi Hippocrenes fonti, quo me proluo quotidie ad satietatem, prætulerim. Hæc me porro spes læta atque fiducia reficit, & longioris absentia tuæ, quâ penè jam exanimor, molestias consolatur.

A M I C O

*In extremis Gallia partibus commoranti,
de insolitâ Cæli intemperie, quæ tra-
ctum Parisiensem afficit.*

Ad Narrandum.

UT se habet isthic cæli temperies, Charissime? quis apud vos aëris habitus dominatur? an æstatem demum post diuturnum brumæ tempus attigistis? Nobis certè tam perturbata cæli facies, tam insolens tempesta obtigit, ut in medio penè Junio aut hyemem, aut etiam graviozem autumnum experiamur. Id porro quæ fiat, vel quæ possit esse causa tam incommodi temporis, magnum inter graves doctosque viros controversiæ argumentum est. Alii, quibus ego minimè assentior, tantam intervenisse non putant aëris insolentiam, nisi quòd finituri jam jam mundi metas ferè contigimus.

O 3

quo

quo tempore rerum omnium magna ubique perturbatio regnabit. Alii, qui telescopiorum beneficio, quæcumque in supremâ cœli parte gerantur, pervidere se ipsâ meridianâ luce clariùs æstimant, ajunt superinductam solis corpori crassorem quandam crustam, cujus vitio fit, ut vix ac ne vix quidem solares radii sentiantur. Alii denique id contingere solitum sæculis quibusque defœrentibus defendunt, quibus ego lubens atque ultro crederem, id si visum à se quis profiteri posset. Ut ut est, solitæ in ejusmodi rerum adjunctis preces Parisiis indictæ sunt, quibus imminentem toti regno annonæ charitatem, & irreperentes periculosos ac frequentes morbos avertere liceat. Concurritur civitate totâ ad ædem **B. Genovesæ** sacram. Illuc quotidianæ magnæ solennique pompâ conveniunt supplicationes, & ad ejus loculum affusi magno pietatis sensu populi, quam toties perditis in rebus opem experti sunt, eandem adesse sibi nunc temporis etiam atque etiam precantur. Hinc omnis, si qua est fiducia, hinc lætioris temporis expectatio affulget. Tu, si quid ejusmodi in extremis Gallie partibus positum sentirent, si non meliùs vobis esset, quàm nobis, fac nos, quæso, quamprimum per litteras certiores.

HERACLITUS

*Democrito res humanas perpetuo risu
excipienti.*

Queribunda.

Rides, Democrite, & perpetuò quidem rides, si quid sparsis de te rumoribus creditur? Hoc credam, te sapientem virum, qualem jactitant, ridere rebus in humanis posse? Imponunt tibi, video, homines malevoli, & famæ tuæ obtrectatores. Quanquam inveniunt illi fidem, dum rem in confesso esse apud omnes profitentur. Hoc si ita est, Democrite, quod ego velim tuâ causâ revocare in dubium, donec tuum ipsius testimonium accesserit, hoc si ita est, putas, non sapientiæ dicam, sed humanitatis esse, sic insultare miseris hominum, ut, quæ amarissimo sunt digna fletu, hæc inepto procacique risu cavilleris? Nam quid est, amabo, in vitâ hominum, qualis hodie se offert, quod perennibus defleri lacrymis non debeat? Quotus est hominum à rectâ virtutis semitâ non devius? Quis audire rationem vitæ ducem, quis ex illius normâ præscriptoque vivere vel novit, vel sustinet? Cedo mihi aliquem, qui cœlestem sapientiam scrutetur; multò minùs qui inventâ gaudeat, aut eâ se contentum ac felicem existimet? Hic in quærendis cumulandisque per fas ac nefas perituris opibus totus est. Ille turpissimo volutat se se voluptatum in cœno. Ille inani & ambitioso honorum fumo se pascit. Exulat ab amicitia veritas, à societate fides, pietas à propin-

O 4

qui-

quitate. Mutuis se se omnes odiis atque infidiis petunt. Alius litigat cum amico, alius cum affini contendit; insurgit frater in fratrem, filius parenti non parcat, nec parens vicissim ullam sanguinis sui rationem habet. Hanc tu miseram luctuosamque rerum omnium perturbationem indigno risu exciperes? Ah! si quid hujusmodi commissum à te fuisset, risum, mihi crede, converte pias in lacrymas, si quam habes bonae sapientiae particulam. Mihi certe, si tibi secus faciendum duceres, fixum statutumque est, humanas, uti jam coepi, miseras perpetuis tota vitae lacrymis deplorare.

DEMOCRITUS

Heraclyto res humanas perpetuo fletu prosequenti.

Jocosa.

NÆ me tui miseret plurimum, Heraclyte, qui perpetuis inanibusque lacrymis torqueas te ac maceres, tuamque in ea re ponas sapientiam, ut semper & sine fructu ullo doleas. Magnum habere te oportet aquarum in cerebro receptaculum, quarum ita sis liberalis ac prodigus, ut nullus te inveniat dies fletibus non indulgentem. Quanquam quid est, amabo, quod ita plores ac lugeas? quid in orbe terrarum universo, perenni dignum fletu objicitur? Scilicet desipientium aut etiam furentium hominum caecitas lacrymas movet? Prohi! quantum tu

te opinio fallit, Heraclite ! quàm longè erras à vero ! Quid si demonstrarem tibi vel hac ipsâ luce, quam aspicias, clariùs, dignum esse risu perpetuo, quod jugibus lachrymis prosequendum putas ? Unum ego te velim hujusce rei judicem atque arbitrum, si modò temperare tantisper à fletu velis, dum ego te vera sapere edoceo. Atenim nemo est, qui à rectâ virtutis semitâ non deviet, qui rationem sequi vitæ ducem, & ex illius normâ præscriptioque vivere vel nôrit, vel sustineat ; & illos tam ridendos non putabis, quàm si ambulare quosdam inversis pedibus & deflexo deorsum capite aspiceres ? Nullus celestem scrutatur sapientiam, aut inventâ gaudet, aut eâ se contentum arbitratur. Stulti nimirum & explodendi jure merito, qui cæcutire malint, quàm fulgentem ubique lucem intueri. Hic opes congerit, ille se pascit honorum fumo, alter voluptatum illecebras venatur ; pueros puta in ædificandis casulis occupatos, ridebis. Rixæ ubique, contentiones, jurgia inter amicos, affines, ac propinquos regnant ac dominantur : insanire omnes, uti revera insaniunt, crede ; risum excutient continuò, nunquam lachrymas. Denique quidquid videris uspiam vel audieris, si eo, quo par est, modo accipias, valere jubebis lachrymas tuas, & meum ridendi morem imitabere. Quare si sapere voles in posterum, Heraclite, horridam illam rigidamque sapientiam lætiore illâ ac faciliore, quam profiteor, commutabis : quâ ego in consecandâ id sum natus commodi, ut vacuum omni sollicitudine & plenam hilari gaudio vitam semper duxerim. Porro hunc esse germanum veræ sapientiæ fructum existimavi semper, qui ad procreandam

O 5

huma-

humano generi felicitatem ac lætitiã plurimum conferret.

A M I C U S

In secessu suo rerum æternarum meditationi vacans.

Ad Amicum civilium curarum undis immersum.

Ad Narrandum & Hortandum.

Mirum fortè tibi videbitur, Charissime; quòd è secessu meo animum induxerim ad te scribere, qui abiens visus fueram polliceri, velle me ad tempus rebus omnibus valedicere. Tamen nolim existimes, hoc nihil fuisse unquam propositum, ut omnem prorsus amici memoriam mihi interdicerem. Næ durior fuisset illa lex, imò & iniqua, nì quid impertirem tibi illius solatii, quò fruitor amicus tuus, dum sibi Deoque totus vacat, & æternis rebus contemplandis intentus est. O verè beatorum fortunatumque tempus illud! ô tranquillos & suaves illos dies, quibus raptus extra se, ut sic loquar, animus, & corporeis vinculis quasi jam liber, nihil mortale, vel perituum sapit! O jucunda pax illa mentis atque tranquillitas, quã terrenæ conditionis immemor anticipato felicitatis æternæ gustu recreatur! Sed quid dicam tibi, aut potius quid non dicam? Nam cur intimos cordis mei recessus dubitem aperire? Ut illa

illa fordescunt omnia, quæ vulgus hominum tanto reponit in loco, meditati serid, quod supernum est! Ut vanas mortalium curas reputat, qui solliciti mirum in modum de stabiliendâ fortunâ fragili ac luteâ, cælestes aspernantur opes, aut easdem certè, quasi nihil pertinerent ad se se, negligunt! Sic est, inanem rerum umbram plerique sequimur, & fucatâ boni specie patimur nobis illudi! Utinam hîc adesles mecum, Amice, & breve cum terrenis solitudinibus divorcium sustineres! Utinam experireris ipse, quæ sentio, & quæ te sentire pariter velim. Tam enim miserum videtur mihi quod amat cùmque, quod sectatur bona pars hominum, hodie qui vivunt; tam fastidiosum incipit esse, quidquid Deus non est, aut cum Deo non penitus conjunctum; ut tibi vel ipsi quantumvis amico, absit verbo injuria, nuncium remittendum putem, nisi me sustentaret illa spes, fore ut illos, quibus ego afficior, sensus habere possis, & quem facere didici rerum humanarum contemptum, eundem ipse uberioribus divini luminis radiis illustratus præ te ferre assuesceres. Sed quid ego hæc verbosius in Epistolâ? Plura dicemus coràm, interim valere te jubeo, atque impensius exemplo meo sapere.

AMI-

AMICO ADOLESCENTI

Ad primam Expeditionem bellicam magnâ animi alacritate festinanti.

Ad Monendum.

AN erit tibi aded festinanti spatium, nostram ut Epistolam perlegas, Amice? Audio enim, quanto studio properes degustare inexperiti Martis primitias. Non es apud te præ gaudio, si quid communibus amicis creditur; ex quo præter ætatis tam teneræ conditionem tibi visendi hostis facta copia est. E quidem Amico gratulor alacritatem illam, quam præ te fers; illam comparandæ gloriæ & illustrandi nominis, dignam inclytis Majoribus, quibus ortum debes, cupiditatem. Neque verò in tanto armorum apparatu, populorumque concurrentium æstibus deerit ingens rei bene gerendæ locus; quo, nihil ego vereor, ut viriliter utaris, si modò felicem ex omni parte exitum mihi spondere liceat. At nôsti armorum ancipites casus; scis rem tibi fore semper cum cæcâ, temerariâ & insolenti sorte, quæ superbos etiam triumphos vertere funeribus amat; quam nobilitas, animus, virtus ipsa non movet; cuius austeritatem nulla amicorum vota, nullæ preces inflectant. Proin noli tuæ te virtuti sic permittere, ut cavendum tibi non putes, & ardorem animi, quo flagras, sagacitate atque prudentiâ non temperandum. Memineris nondum esse te juris tui penitus; sed præstandum esse te

sal.

salvum & incolumem nobilissimæ familiæ, quæ suas in te spes habet, quæ peritura tecum sit, nisi illam suscites ac fulcias. Vitabis igitur istud discriminum genus, quod inconsulti Juvenes lacerant plerumque sine imperio, sine fructu, sine gloriâ: in quibus, vel dum pereunt fortiter, nemo est, qui imprudentiam non arguat, stultitiam non accuset, ne dum extollendam fortitudinem, & invictum animi robur collaudandum arbitretur. Hæc te retrahere tecum velim, dum erit opus, unde documentum capias, quod ex usu tibi sit. Interim ego non cessabo pro te vota facere; ac si quid nostræ valebunt apud Superos preces, redibis ad nos salvus ac sospes, & singulari gaudio amicum inter paucos tui studiosissimum cumulabis. Vale & vive.

AMICO LAUREATO.

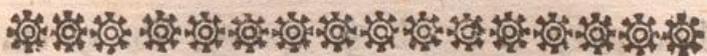
Gratulabunda.

Felicem ô, nec tibi magis quam mihi fortunatum diem, Charissime, quo latissimo totius urbis in confessu, tubisque accinentibus ac resonantibus tympanis datus in Theatro tibi plausus est! Quis tunc fuit, amabo, animi tui sensus, cum amplissimi Theatri scanderes ardua, & multiplici revinctum laureâ caput universæ multitudini ostentares? Dic, inquam, per Superos precor, ne pigeat istud enarrare nobis. Quanquam quid ego modestiam tuam frustra sollicito, cum animum tuum ex meo spectare liceat? Possum enim verò ex me ipso, Amice,
face-

facere conjecturam, quàm singularis fuerit lætitia tua, cum votorum tuorum metam ultimam attingeres. Quà in re nec ipsi fortunæ parcam gratulari, quæ concordibus animis visa est cum æquitate concurrere, ut amplam laboribus tuis mercedem pararet. Pudit illam, credo, cæcam & inconstantem appellari; tibi que dum favebat impensius, voluit eorum hominum emendare cavillationem, qui privatam illam oculis aut volubilem nimis mentiuntur, quàm ut fingere dignoscere virtutem, ipsique ad eam possit adhærescere. Quid jam reliquum est, nisi ut fruaris cum otio lætissimo laborum tuorum fructu, & in umbrâ palmarum tuarum gloriôsè conquiescas. Vale.

Atteximus Epistolarum omnis generis Indicem, quæ apud Ciceronem variis Epistolarum in Libris reperiuntur.

INDEX

*Qui multiplex Litterarum Cicero-
niarum genus indicat.*

A

AD Accusandum. Lib. 2. Ep. 10.
Ad Admonendum. Lib. 4. Ep.
15. lib. 7. ep. 7. lib. 11. ep. 20. 26. lib.
12. ep. 19. lib. 14. ep. 10. 12. 14. 18.
20. 21.

C

Ad Commendandum. Lib. 1. Ep. 3.
lib. 2. ep. 6. 8. 14. lib. 3. ep. 1. lib. 5.
ep. 6. 9. lib. 7. ep. 5. 21. lib. 8. ep. 6.
lib. 9. ep. 13. 25. lib. 10. ep. 17. lib. 11.
ep. 29. lib. 12. ep. 6. 12. 21. 24. 26.
27. 29. lib. 13. ep. à n. 3. ad n. 75. 77.
78. 89.

Ad Consolandum. Lib. 1. Ep. 6. lib.
2. ep. 2. lib. 3. ep. 3. 5. 13. lib. 5. ep.
16. 17. 18. lib. 6. ep. 1. 2. 3. 4. 5. 11.
13. 21. 22.

D

Ad Deliberandum. Lib. 2. ep. 16.
lib. 4.

lib. 4. ep. 1. 2. lib. 5. ep. 19. lib. 9. ep.
3. 7. lib. 11. ep. 1. 9. lib. 14. ep. 24.

E

Ad Excusandum. Lib. 1. Ep. 1. lib.
2. ep. 1. 7. 16. lib. 3. ep. 8. lib. 5. ep. 2.
17. lib. 6. ep. 2. 7. 11. lib. 8. ep. 1. 5.
lib. 9. ep. 26. lib. 10. ep. 2. 8. 23. 31. 35.
lib. 15. ep. 3. 5. 13. 15.

G

Ad Gratulandum. Lib. 2. Ep. 5. 7.
9. 10. lib. 3. ep. 9. 12. lib. 6. ep. 12.
13. 16. lib. 7. ep. 15. 17. lib. 8. ep. 12.
lib. 9. ep. 12. lib. 12. ep. 13. 16. lib. 13.
ep. 73. lib. 15. ep. 5. 7. 8. 9. 10. lib. 16.
ep. 16. 21.

H

Ad Hortandum. Lib. 2. Ep. 1. 4. 8.
12. lib. 4. ep. 8. 9. 10. lib. 5. ep. 21.
lib. 6. ep. 12. 14. lib. 7. ep. 6. 17. lib.
9. ep. 14. lib. 10. ep. 1. 3. 5. 10. 12.
13. 14. 16. 19. 20. lib. 11. ep. 5. 7. 15.
23. 25. lib. 12. ep. 1. 6. 7. 8. 9. 10. 11.
22. 23. 24. 25. lib. 13. ep. 68. lib. 14.
ep. 8. lib. 15. ep. 1. lib. 16. ep. 1. 2. 3.
4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 14. 15. 17. 23. 25.
26.

J

Ad Jocandum. Lib. 1. Ep. 10. lib. 7. ep. 10. 12. 13. 14. 16. 18. 30. 32. lib. 9. ep. 4. 15. 16. 18. 19. 20. 22. 25. lib. 12. ep. 20. lib. 15. ep. 16. 18.

L

Ad Laudandum. Lib. 7. Ep. 18. lib. 9. ep. 14. lib. 12. ep. 5.

M

Ad Monendum. Lib. 6. Ep. 21. lib. 7. ep. 6. 9. 10. lib. 8. ep. 5. 9. lib. 9. ep. 12. 17. 24. lib. 12. ep. 28. lib. 14. ep. 23. lib. 16. ep. 11. 12. 13.

N

Ad Nuntiandum. Lib. 1. ep. 2. 5. 7. lib. 4. ep. 12. lib. 5. ep. 6. lib. 6. ep. 19. lib. 7. ep. 1. 26. lib. 8. ep. à n. 1. ad n. 12. 14. 15. lib. 9. ep. 6. 16. lib. 10. ep. 15. 16. 17. 18. 21. 23. 24. 28. lib. 11. ep. 11.

O

Ad Objurgandum. Lib. 2. ep. 7. 8. lib. 5. ep. 5. lib. 7. ep. 8. lib. 10. ep. 27. lib. 11. ep. 18.

Ad Officium. Lib. 2. Ep. 11. lib. 3. ep. 10. lib. 10. ep. 29.

P

P.Ad

P

Ad petendum. Lib. 2. Ep. 11. lib. 3. ep. 2. 3. 9. lib. 5. ep. 4. 9. 12. lib. 6. ep. 7. 17. lib. 7. ep. 29. lib. 8. ep. 3. lib. 9. ep. 8. lib. 10. ep. 21. 24. lib. 11. ep. 2. 4. lib. 13. ep. 12. 57. 73. 76. 77. lib. 15. ep. 4. 7. 8. 10. 11. 13. 20.

Ad Præcipiendum. Lib. 7. Ep. 19.

Ad purgandum. Lib. 3. Ep. 10. 12. lib. 5. ep. 20. lib. 7. ep. 3. lib. 11. ep. 27. 28. lib. 12. ep. 18. 19. 30. lib. 15. ep. 17.

Q

Ad Quærendum. Lib. 8. Ep. 13. lib. 11. ep. 10. 12. lib. 12. ep. 2. 3. 4. 8. lib. 14. ep. 16.

S

Ad Suadendum. Lib. 2. Ep. 18. lib. 4. ep. 7. 8. 9. lib. 5. ep. 19. lib. 6. ep. 8. 23. lib. 7. ep. 11. lib. 8. ep. 16. lib. 9. ep. 2. 9.

V

Varia Lib. 12. Ep. 17. lib. 14. ep. 2. 3. 4. 5. 6. lib. 15. ep. 14. lib. 16. ep. 18. 22. 24.

Ad benevolentiam significandam. Lib. 3. Ep. 1. 4. lib. 6. ep. 18.

Ad beneficium commemorandum. Lib. 3. ep. 5.

Ad

Ad confirmandum. Lib. 6. Ep. 6. 10.
14. 17.

Ad confutandum. Lib. 3. ep. 7. lib. 9.
ep. 21.

Ad defendendum. Lib. 1. ep. 9. lib. 5.
ep. 2. lib. 7. ep. 3. lib. 9. ep. 5.

Ad deplorandam calamitatem. Lib. 4.
Ep. 1. 13. lib. 7. ep. 28. 30. lib. 9. ep. 11.
lib. 10. ep. 1. 33.

Ad dissuadendum. Lib. 2. ep. 3. lib. 5.
ep. 14. lib. 6. ep. 20. lib. 7. ep. 20. lib. 10.
ep. 6. 25.

Ad exostulandum. Lib. 2. ep. 17. lib.
3. ep. 6. lib. 5. ep. 1. 7. lib. 7. ep. 24. lib. 8.
ep. 17. lib. 10. ep. 28. lib. 11. ep. 3.

Ad gratias agendas. Lib. 13. Ep. 28.
41. 54. 62. 64. lib. 15. ep. 11. lib. 16.
ep. 16.

Ad gratum animum significandum. Lib.
3. ep. 13. lib. 7. ep. 29. lib. 10. ep. 11.

Ad invitandum. Lib. 7. Ep. 31. lib. 9.
ep. 1.

Ad narrandum. Lib. 1. Ep. 1. 4. 8. 9.
lib. 2. ep. 1. 10. lib. 4. ep. 4. lib. 10. ep. 8.
30. 32. lib. 12. ep. 13. 15. 22. 23. 24. 25. 30.
lib. 14. ep. 7. 11. 15. lib. 15. ep. 1. 2. 3. 4.
17. lib. 16. ep. 9. 10. 11.

Ad reprehendendum. Lib. 12. ep. 28.
lib. 16. ep. 17. 28.

P a

Ad

Ad respondendum. Lib. 2. ep. 17. lib.
15. ep. 19. lib. 16. ep. 21. 27.

Ad respondendum. accusanti. Lib. 7.
ep. 27.

Ad respondendum commendanti. Lib.
5. ep. 11. lib. 9. ep. 24. lib. 11. ep. 6.

Ad respondendum consolanti. Lib. 4.
ep. 6. lib. 5. ep. 13. 15.

Ad respondendum excusanti. Lib. 15.
ep. 6.

Ad respondendum gratulanti. Lib. 4.
ep. 14. lib. 7. ep. 2. lib. 15. ep. 6.

Ad respondendum hortanti. Lib. 4. ep.
11. lib. 10. ep. 4. 7. lib. 11. ep. 24.

Ad respondendum monenti. Lib. 2. ep.
23. lib. 7. ep. 25. lib. 11. ep. 21.

Ad respondendum nuntianti. Lib. 2.
ep. 15. lib. 11. ep. 24.

Ad respondendum petenti. Lib. 5. ep.
10. lib. 10. ep. 22.

